

KÖZNYUGALOM ELLENI BŰNCSELEKMÉNYEK

XXXII. Fejezet

Tóth Mihály

Követelmények:

- Közösség elleni uszítás
- Nemzeti szocialista vagy kommunista rendszerek bűneinek nyilvános tagadása
- Nemzeti jelkép megsértése
- Önkényuralmi jelkép használata
- Garázdaság
- Rendbontás

A jegyzet bűncselekményeinek magyarázata és a Btk. fenti bűncselekményei

KÖZÖSSÉG ELLENI USZÍTÁS

332. § Aki nagy nyilvánosság előtt

- ⊙ a) a magyar nemzet ellen,
 - ⊙ b) valamely nemzeti, etnikai, faji, vallási csoport ellen, vagy
 - ⊙ c) a lakosság egyes csoportjai ellen - különösen fogyatékosokra, nemi identitásra, szexuális irányultságra tekintettel -
- gyűlöletre uszít, bűntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A kulcskérdés, az uszítás értelmezése!

Az Alkotmánybíróság vonatkozó döntései

- ◉ 30/1992. (V.26.)
- ◉ 36/1994. (VI.24.)
- ◉ 18/2004. (V. 25.) AB határozat

„Aki uszít, az [...]ellenséges, kárt okozó tevékenységre biztat ingerel, lázít.”

„...az uszítás - túl azon, hogy durva visszaélés a vélemény-nyilvánítás szabadságával - nem más, mint az erőszak érzelmi előkészítése.”

A Kúria (akkor még a Legfelsőbb Bíróság) értelmezései:

- ◉ „A közösség elleni izgatás törvényi tényállását megvalósító gyűlésre uszítás olyan gyűlés felkeltésére irányul, amely aktív tevékenységbe megy át, azaz aktív, tevékeny gyűlésre izgatást jelent.” (BH 1997/165.)
- ◉ „a gyűlés - bármikor szélsőséges aktivitásba, végső soron erőszakos cselekvésbe csaphat át.” (BH 2011/242.)

Látható, hogy az értelmezés nem egységes, a bírói gyakorlat szigorúbb (szűkebb) értelmezést kíván meg.

Uszításnak általában az olyan megnyilvánulásokat tekinti, amelyek konkrét fizikai cselekmény közvetlen kiváltására alkalmasak.

Ajánlott olvasmányok:

- ◉ **A Kúria joggyakorlat-elemző csoportjának véleménye:**

https://kuriabiroseg.hu/sites/default/files/joggyak/iii._sz._melleklet__a_gyuloletbeszed_alkotmanyos_osszefuggesei.pdf

- ◉ **Bárándy Gergely :A KÖZÖSSÉGEK EMBERI MÉLTÓSÁGÁNAK BÜNTETŐJOGI VÉDELME MAGYARORSZÁGON (PhD értekezés tézisei)**

<https://old.ajk.pte.hu/files/file/doktori-iskola/barandy-gergely/barandy-gergely-vedes-tezisek.pdf>

- ◉ **Koltay András (szerk.): A gyűlöletbeszéd korlátozása Magyarországon (Budapest, CompLex, 2013.**

A könyvről készült recenzió:

<http://media-tudomany.hu/archivum/koltay-andras-szerk-a-gyuloletbeszed-korlatozasa-magyarorszagon/>

A NEMZETI SZOCIALISTA VAGY KOMMUNISTA RENDSZEREK BÜNEINEK NYILVÁNOS TAGADÁSA

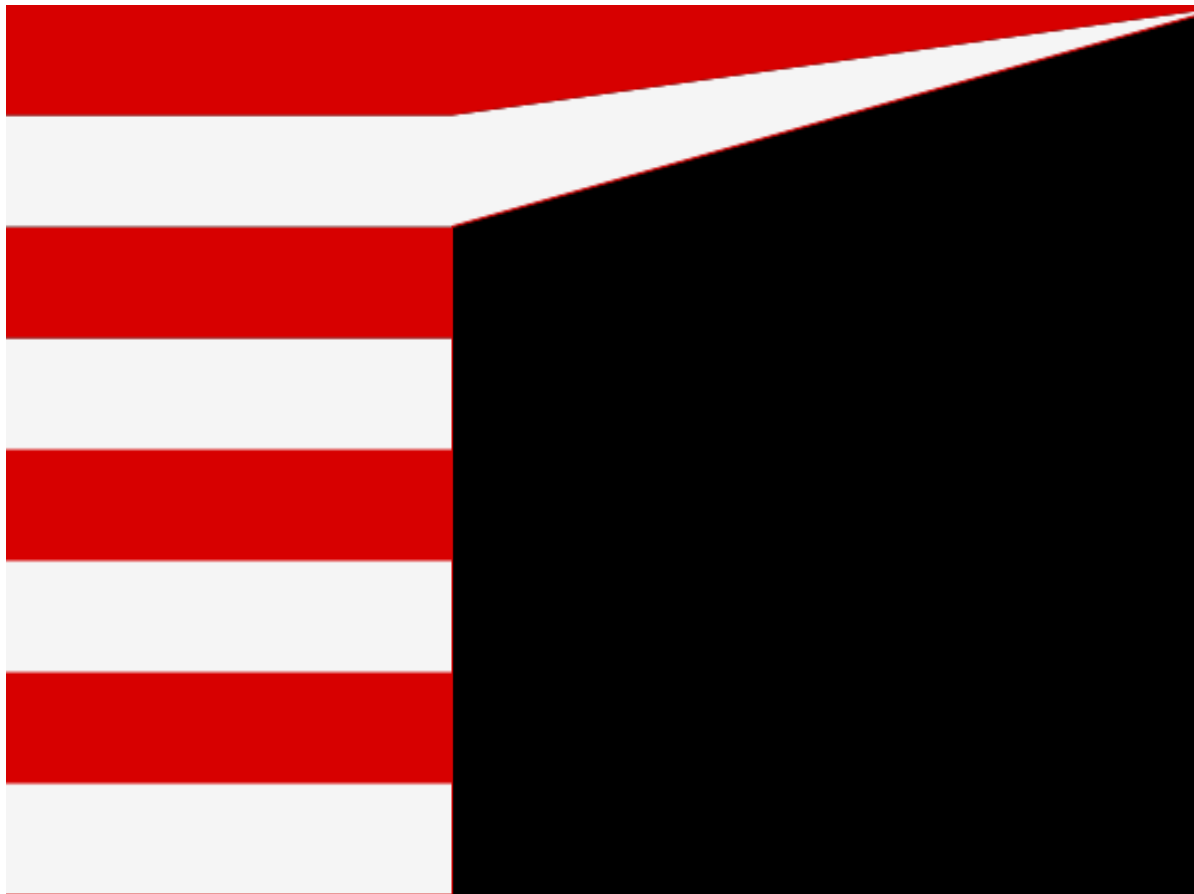
- 333. § Aki nagy nyilvánosság előtt a nemzeti szocialista vagy kommunista rendszerek által elkövetett népirtás vagy más, emberiség elleni cselekmények tényét tagadja, kétségbe vonja, jelentéktelen színben tünteti fel, vagy azokat igazolni törekszik, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Nemzeti jelkép megsértése (334. §)

334. § Aki nagy nyilvánosság előtt Magyarország himnuszát, zászlaját vagy címerét, vagy a Szent Koronát sértő vagy lealacsonyító kifejezést használ, illetve azokat más módon meggyalázza, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A magyar zászló 1301-ig

A későbbi zászlók

Kossuth-címer (1849, 1918, 1946-49.)

1949-es címer (Rákosi-címer)

1957-1990

Népszavazás dönt arról, hogy melyik lesz a Magyar Köztársaság címere

A/változat

B/változat

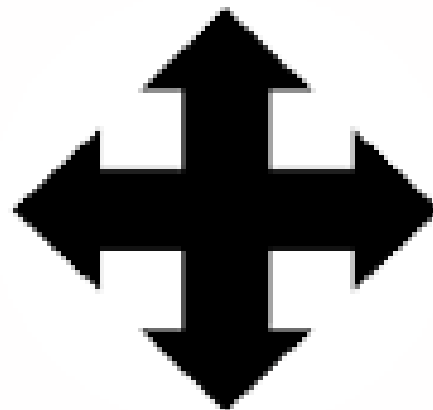

C/változat

Önkényuralmi jelképek használata (1993 óta büntetendő)

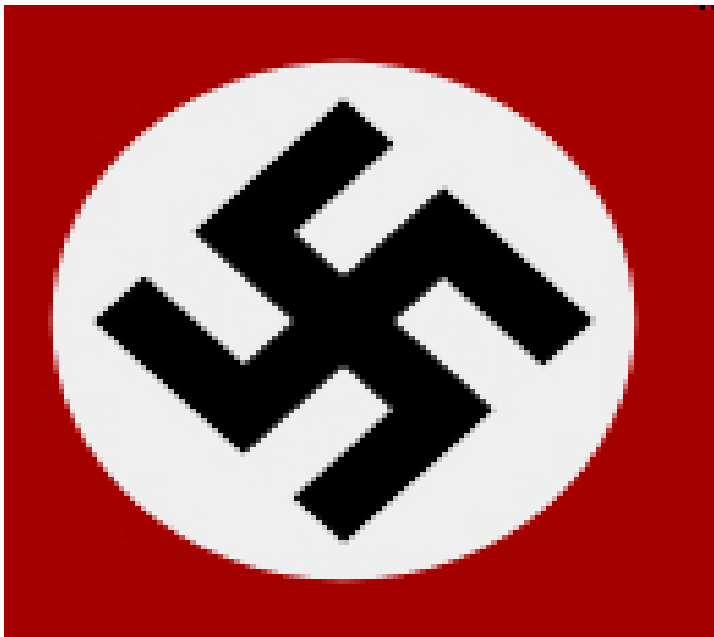
○ A tiltott jelképek:

A horogkereszt eredete: „örök mozgás” (ez azonban fordított !)

A hasonlóság további problémái

Alkotmánybíróság

EJEB

- ◉ 14/2000. (V.12.) AB. számú határozatában a bűncselekmény alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat elutasította, a 269/B. § (1) bekezdése nemzetközi szerződésbe ütközésére vonatkozó indítványokat pedig visszautasította
- ◉ 4/2013 (II.23.) AB: a bűncselekmény alaptörvény-ellenes, ezért megsemmisíti
- ◉ A Strasbourgi Bíróság 2008-as ítélete szerint Magyarország megsértette az Európai Emberi Jogi Egyezmény 10. cikkelyét (a szabad vélemény-nyilvánítás jogát), amikor Vajnai Attila ellen büntetőeljárást indított. (33629/06., 08.07.2008.)
- ◉ 2012 szeptember – hasonló ítélet Fratanolo János ügyében (29459/10.,03.11.2011.)

A funkcionalizmus problémái

A hatályos tényállás

Önkényuralmi jelkép használata

- **335. §** Aki horogkeresztet, SS-jelvényt, nyilaskeresztet, sarló-kalapácsot, ötágú vöröscsillagot vagy ezeket ábrázoló jelképet **a köznyugalom megzavarására alkalmas - különösen az önkényuralmi rendszerek áldozatainak emberi méltóságát vagy kegyeleti jogát sértő - módon**
 - a) terjeszt,
 - b) nagy nyilvánosság előtt használ, vagy
 - c) közszemlére tesz,
ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg,
vétség miatt elzárással büntetendő.

A kiemelt részeket utóbb az AB határozata (lásd a következő dián) és az EJEB ítélete után iktatták be

Ajánlott olvasmányok:

- ◉ Koltay András: a Vajnai-ügy

http://real.mtak.hu/102780/1/11_stras1_KoltayA.pdf

- ◉ 4/2013. (II. 21.) AB határozat
(önkényuralmi jelképek)

[https://net.jogtar.hu/getpdf?docid=A13H0004.AB&targetdate=&printTitle=4/2013.+\(II.+21.\)](https://net.jogtar.hu/getpdf?docid=A13H0004.AB&targetdate=&printTitle=4/2013.+(II.+21.))

Garázdaság

339. § (1) Aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha a garázdaságot

- a) csoportosan,**
- b) a köznyugalmat súlyosan megzavarva,**
- c) fegyveresen,**
- d) felfegyverkezve,**
- e) nyilvános rendezvényen vagy gyűlésen**

követik el

A szubszidiaritás (ha súlyosabb bcs. nem valósult meg) értelmezéséhez

◉ 34. BK vélemény

a garázdaság halmazati kérdéseiről

Bűnhalmazat létesül, ha az elkövető egy cselekménnyel a garázdaság, valamint a testi sértés vagy a rongálás törvényi tényállását is megvalósítja, feltéve, hogy a testi sértés vagy a rongálás törvényi büntetési tétele nem súlyosabb, mint a garázdaságé.

A lényeg: a legfeljebb azonos fenyegetettségű testi sértés és/vagy rongálás – ha ezeket garázda módon követnek el, a garázdasággal alakított halmazatot alkotnak.

A garázdaság és a bírói gyakorlat

4/2007. számú BJE határozat : a garázdaság társas, illetve csoportos elkövetését nem zárja ki, ha az erőszakos cselekményt a tettesek egymás ellen valósítják meg

34. BK vélemény

**a garázdaság halmazati kérdéseiről
Bűnhalmazat létesül, ha az elkövető egy cselekménnyel a garázdaság, valamint a testi sértés vagy a rongálás törvényi tényállását is megvalósítja, feltéve, hogy a testi sértés vagy a rongálás törvényi büntetési tétele nem súlyosabb, mint a garázdaságé.**

Részletesebben a 4/2007. BJE:

- ◉ I. A garázdaság bűncselekménye társas elkövetésének törvényi tényállást megvalósító alanyai önálló tettesek nem lehetnek. Az önálló tettesség akkor is kizárt, ha a csoportos elkövetés során egymás ellen lépnek fel.
- ◉ II. A csoportos garázdaság büntette társtetteseinek szándék- és akarategysége szempontjából csak annak belátása szükséges, hogy az egymással - vagy másokkal - szembeni erőszakos cselekedetük közvetlenül és durván sértheti a közösség nyugalmát. Az elkövetők személyes motivációja, indítéka a szándékegység megítélésénél figyelmen kívül marad.
- ◉ III. A garázdaság bűncselekményének társtetteskénti elkövetését nem zárja ki az, ha a személy elleni erőszakos magatartás egyidejűleg alaki bűnhalmazatot alkotó testi sértést is megvalósít /BK. 93./, s ez utóbbi bűncselekményt tekintve a társtettesség ismérvei hiányoznak.

71. BK vélemény

◉ Garázdaság megállapítása más személynek nyilvános helyen történő megdobálása miatt

1. Más személynek sérülés okozására tipikusan nem alkalmas tárgy (pl. tojással) megdobása tetteges becsületsértést [2012. évi C. törvény 227. § (2) bekezdés] valósíthat meg.
2. A nyilvános helyen elkövetett tetteges becsületsértés – ha az elkövetés módja folytán kihívóan közösségellenes – garázdaság [2012. évi C. törvény 339. §] megállapítására lehet alkalmas, ezért vizsgálni kell, hogy e bűncselekmény konjunktív feltételei (kihívóan közösségellenes, erőszakos, megbotránkoztatásra, illetve riadalomkeltésre alkalmas) hiánytalanul megvalósultak-e.
3. A garázdaság bűncselekményi alakzatához tényállási elemként megkívánt „erőszakos magatartást tanúsít” fordulata megvalósul a más személyre gyakorolt támadó jellegű fizikai ráhatással, abban az esetben is, ha az nem alkalmas testi sérülés okozására [2012. évi C. törvény 459. § (1) bekezdés 4. pont].

A bírói gyakorlatból:

- ◉ **23/2014. számú büntető elvi határozat (garázdaság)**

I. Erőszakos magatartásnak minősül a kerékpárnak célzottan más személyre irányított eldobása

II. Közterületen tanúsított bármely, a közelben tartózkodó személyek által észlelhető erőszakos magatartás alkalmas megbotránkozás (felháborodás, megütközés, megrökönyödés) vagy riadalom kiváltására.

A garázdaság vétségének tényállásszerűségéhez megkívánt kihívó közösségellenesség azt jelenti, hogy a tanúsított magatartás a környezetre gyakorolt hatása révén közvetlenül és durván sérti vagy sértheti a közösség nyugalalmát. A garázda magatartást tanúsító elkövető felismeri, hogy cselekménye a közösség nyugalmanak felindulására alkalmas, ám tettét a közösségi érdek leplezetlen semmibe vételével hajtja végre.

Az elkövető által kifejtett erőszakos magatartás esetleges belső, személyes indítéka a garázdaság megállapíthatóságát nem zárja ki, mert a közösségi érdekekkel történő nyílt szembeszegülés a személyes motívumból fakadó cselekményben is megjelenhet

Ajánlott *video*:

- ◉ Vádbeszéd, védőbeszéd és ítélet a Sándor palota

festékekkel történő dobálása miatt indult
garázdasági ügyben

<https://www.youtube.com/watch?v=y3IT2CdwIjY>

Rendbontás

- ◉ **340. § (1)** Aki nyilvános rendezvény vagy gyűlés szervezőjének vagy rendezőjének a rend fenntartása érdekében tett jogszerű intézkedésével szemben erőszakkal vagy fenyegetéssel ellenállást tanúsít, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
- ◉ (2) Ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, az (1) bekezdés szerint büntetendő, aki sportrendezvényen a létesítménynek a nézőktől vagy a nézők meghatározott csoportjától elzárt területére jogosulatlanul belép, ott tartózkodik, vagy e területre a sportrendezvény megtartását vagy mások testi épségét veszélyeztető tárgyat bedob.
- ◉ (3) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha a rendbontást
 - a) csoportosan,
 - b) fegyveresen,
 - c) felfegyverkezve vagy
 - d) különös visszaesőként követik el.
- ◉ (4) A különös visszaesés szempontjából hasonló jellegű bűncselekmény
 - a) a testi sértés [164. § (3)-(6) és (8) bekezdés],
 - b) a hivatalos személy elleni erőszak [310. § (1)-(5) bekezdés], a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak (311. §), a hivatalos személy vagy közfeladatot ellátó személy támogatója elleni erőszak (312. §),
 - c) a garázdaság (339. §),
 - d) a rongálás [371. § (1)-(6) bekezdés].

Szorgalmi feladatok

- ◉ A vírus okozta válsághelyzetben érdemes áttanulmányozni a fejezetbe tartozó bűncselekmények miatt
- ◉ A közveszéllyel fenyegetés
(a rendőrség emiatt indított eljárást a Budapest lezárásának álhírét közlő blogger ellen – ez vitatható) és a
- ◉ Rémhírterjesztés tényállásait.

Ezek nem vizsgakövetelmények, de a bűncselekmények létezéséről tudni kell.

Közveszéllyel fenyegetés

338 § (1) Aki a köznyugalom megzavarására alkalmas olyan valótlan tényt állít, híresztel, vagy azt a látszatot kelti, hogy közveszéllyel járó esemény bekövetkezése fenyeget bűntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a közveszéllyel fenyegetés a köznyugalmat súlyosan megzavarta.

Rémhírterjesztés

337. § Aki közveszély színhelyén nagy nyilvánosság előtt olyan valótlan tényt vagy való tényt oly módon elferdítve állít vagy híresztel, amely a közveszély színhelyén alkalmas az emberek nagyobb csoportjában zavar vagy nyugtalanság keltésére, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.